

Uitgangspuntennotitie t.b.v. herinrichtingsontwerp Molen van Piet en omliggend Bolwerkpark

Het Bolwerkpark bevat enkele karakteristieke onderdelen uit haar ontstaansgeschiedenis:

- Het is de enige behouden stellingmolen (1769) op een 'uitstulpend' bastion;
- Het ontwerp in Late Landschapsstijl is in verschillende fasen door de grote landschapsarchitecten (J.D. Zocher – 1822 , L.P. Zocher – 1873 en L.A. Springer – 1903) tot stand gekomen;
- Water in de landschapstijl is op het bolwerkpark als belangrijk hoofdelement ingezet; de 'slingergracht' geeft spiegelingen en creëert openheid en zichtlijnen. In dit geval van/naar de molen of vanuit padenstructuur over het water richting overzijde.
- Het Bolwerkpark is gesitueerd op de voormalige vestinggordel rondom de huidige binnenstad Alkmaar.
- Reliëf en hoogteverschillen accentueren de vloeiende vormgeving en versterken de ruimtelijke beleving, de beleving van rust en groene ruimte door wandeling en het onttrekken van de stadse hectiek.
- Slingerpaden als 'wandeling'. De padenstructuur leiden langs verschillende 'zichten', doorzichten, uitkijkpunten/vergezichten. Ze creëren een spannende wandeling, geen overzicht of symmetrie, maar onvoorspelbare momenten in beleving;
- Het park als 'arboretum', met kenmerkende sierbomen, kleurrijke heesters (Engels Hout), vaste planten, eenjarige wisselperken en stinzen;
- Beplanting ingezet als aaneenschakeling van ruimten en belevingen; open-dicht en met seizoen belevingen. De plantvakken hebben een uitgesproken vormgeving (bloemmedaillons of paisleys) en vormen een karakteristieke inrichting van dit landschapspark.

Uitgangspunten herinrichtingsontwerp

1. *Het creëren van eenheid van het gehele Bolwerkpark in landschapsstijl met aansluiting op het Kennemer- en Clarissenpark*
 - De historische plattegrond uit 1896 (naar situatie 1883) van Koster&Co toont een landschapspark dat over het gehele bolwerk in eenzelfde stijl is ontworpen. Het is van belang dat ook vandaag de dag, het park een logische en eenvormige aansluiting heeft met de naastgelegen parkdelen Kennemer- en Clarissenpark. In de huidige situatie wijkt dit parkdeel rond de molen af van deze naastgelegen parkdelen. Het beplantings-sortiment én de ruimtelijke opzet met glooiende gazons worden in het herinrichtings-ontwerp in eenzelfde stijl met de rest van het bolwerk afgestemd.
2. *Karakteristieke identiteit versterken > herstel slingerpaden en tuinsieraden (bloemmedaillons)*
 - De 'wandeling' bestaat uit een slingerpad dat zich vertakt over het glooiende bolwerk. De beleving van het reliëf wordt met de slingerende paden versterkt. Ook de beplanting wordt

voor beleving ingezet, zodat de aaneenschakeling van ruimten een afwisseling biedt tussen open en dicht en de blik stuurt naar het water.

- De huidige entree naar de molen wordt bepaald door een niet bij de Engelse Landschapsstijl passende materialisering. De entree bestaat uit een “rommelige” inrichting en een rechtlijnig asfaltpad. De gebogen toegang naar de molen als ‘luie trap’ onderscheidt zich in het nieuwe herinrichtingsontwerp van de slingerpaden en wordt beklinderd. Een nieuw slingerpad met ‘schwung’ en afwisseling, passend bij de historische vormgeving, vormt de nieuwe ‘wandeling’. De oorspronkelijke routing wordt daarbij zoveel mogelijk gevolgd.

3. Versterken van variatie en verfijning beplanting

3.1 Bomen 3e ordegrootte

- In het projectgebied worden alleen bomen aangeplant die qua eindbeeld ten allen tijde onder de stellinghoogte blijven. Er worden zeven nieuwe bomen geplant van de 3^e ordegrootte, deze bomen worden niet hoger dan 12 meter (zie bijlage 4a Bomenboek).

3.2 grasveld met bollen

- In het projectgebied bevinden zich twee locaties met knikkend vogelmelk en armbloemig look, deze locaties worden opgenomen in de nieuwe paisleys. Om de biodiversiteit te versterken, worden op de glooiende gazons van het bolwerk vier nieuwe paisleys met stinzen ingericht.
- Volgens de uitvoeringsrichtlijn hovenierswerk historische tuinen en parken (URL 6010) wordt deze beheercategorie in het groeiseizoen vanaf eind juni (nadat de bollen zijn afgestorven) wekelijks gemaaid. Dit type grasland bevat voorjaarsbollen met meerdere soorten grassen en vlinderbloemige bloeiende kruiden.
- Voor een verzorgd beeld wordt een zogenaamde ‘bandzode’ (een rand van anderhalf-twee meter breed) langs plantvakken en paden wekelijks gemaaid. Daarmee wordt het ‘grasland met bollen’ en de vaste plantenperken goed gescheiden en zijn beide onderdelen tevens makkelijk te beheren.
- Deze beheervorm komt ook op de andere delen van het Bolwerkpark voor, zodat er een eenduidig beeld langs de slingerpaden ontstaat.

3.3 ‘Engels Hout’/heesterbeplanting

- Voor de invulling van de heestervakken worden zowel exoten als inheemse soorten gebruikt.
- De heestervakken worden samengesteld met soorten die kenmerkend zijn voor de Late Landschapsstijl. Deze tuinstijl bevat een verzameling van bijzondere struiken (exoten) die gedurende de seizoenen een afwisselend beeld geven met bladkleur, bladvorm, bloei of herfstkleur of opvallende takken en bessen hadden.
- Ter versterking van de biodiversiteit krijgen de plantvakken naast de bijzondere soorten een kern met inheemse heesters. De randen van de heestervakken worden met inheemse bodembedekkers aangeplant (zie bijlage 4b beplantingsvoorstel).
- Definitieve soortenkeuze en materialisatie keuze zal gemaakt worden in uitwerking van het ontwerp en in overleg met landschapsonwerpers en beheerders.

3.4 vaste planten

- De plantvakken worden samengesteld met bloeiende soorten die jaarrond een fraai beeld geven, robuust en geschikt voor de openbare ruimte, stimulerend voor de biodiversiteit en tevens klimaatbestendig zijn (zie bijlage 4b beplantingsvoorstel).

4. *De Molen als historisch bouwwerk op een voetstuk/sokkel*

- Het benadrukken van een 'hoofdelement' of belevingsmoment in de wandeling; het icoon versterken door het letterlijk op een voetstuk te plaatsen.
- De molen wordt letterlijk op een voetstuk geplaatst door de voet een groene stevigheid te geven. Met drie rondlopende hagen wordt de steile helling van het voormalige bastion benadrukt en het molenerf omkaderen. De bovenzijde van de hagen worden eenduidig waterpas op één hoogte gehouden.
- Tussen de hagen bevindt zich een onderhoudsstrook (snoei van de hagen) voorzien van gras. Vanwege de slecht bereikbare locatie (op de helling), dienen de hagen handmatig 2x/jr gesnoeid te worden. De soortkeuze is afgestemd op droogteresistentie haagplanten.
- Geschikt zijn haagplanten (blad lang aanhoudend) zoals haagliguster (*Liguster ovalifolium*) of een esdoornhaag (*Acer campestre*) passend bij een praktisch molenerf, of meer klassiek zoals rode of groene beuk (*Fagus sylvatica*) met bronskleurig blad in de winter, of groenblijvende soorten die goed gedijen in het kustklimaat. Afstemming in overleg met groenbeheer. (zie bijlage 4b beplantingsvoorstel).

5. *Beleefbare vestinggordel als onderdeel van de ontstaansgeschiedenis van Alkmaar;*

- Voor de ruimtelijke beleving wordt de helling rond de molen vrijgemaakt van hoge bossages en met gras en de rondlopende hagen ingericht.
- Een helder molenerf wordt benadrukt met de voetprint van de stellingmolen. De privétuin en praktisch erf wordt van elkaar gescheiden met de erfinrichting. De ronding komt terug in de verharding en plantvakken en vormen samen een harmonieus geheel. Daarbij wordt het privédeel gescheiden van het functionele molenerf met een landelijk hek.
- Beleefbare samenhang wordt gerealiseerd tussen molenkluft en molenerf. De historische molenkluft is een kaarsrechte toegang die aantakt op het ronde erf. Met oude klinkers onderscheid de weg zich van het halfverharde erf. De klinkers komen terug als plint voor de molen en als belijning van de segmenten.
- Verzachten ingang Singelgarage/toegangspad Molen van Piet. De huidige toegang tot het Kennemerpark is door materialisering en vormgeving niet passend. De zachte 'schwung' wordt ingebracht door het toegangspad glooiend vorm te geven en aan weerszijden van het pad passende heesterbeplanting ('Engels hout') aan te brengen.
- Het huidige asfaltpad rondom de molen bevat een toplaag van schelpen, die afgesleten is. Het nieuwe ontwerp gaat uit van een nieuw parkpad, met een meer zachte kleur & korrel. Welke meer uitstraling geeft aan de slingerpaden en daarmee aan 'de wandeling'. Mogelijk is een nieuwe toplaag met Bretons graniet aan te brengen of een passende halfverharding toe te passen. Definitieve keuze houdt verband met het gehele pad door het Bolwerkpark waarvoor nader onderzoek en afstemming is gewenst.

6. *Kabels en leidingen*

- Met een Klic melding zijn de kabels en leidingen in beeld gebracht. De huidige tracés zijn beoordeeld en in de groene parkzones verwerkt. Op deze locaties vindt minimaal grondwerk plaats. Daarmee hebben eventuele ondergrondse werkzaamheden geen gevolgen voor het opbreken van verhardingen. Aandacht is gevraagd voor de gasleiding, die door het gebied loopt (meldingsplicht werken).